

N corona openingsuren A2
MH/JC/AS
831-2020

Brussel, 20 oktober 2020

ADVIES

over

**HET TIJDELIJK SCHORSEN WEGENS DE CORONACRISIS VAN DE VERPLICHTE
WEKELIJKSE RUSTDAG**

(goedgekeurd door het bureau op 9 juli 2020,
bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 20 oktober 2020)

De Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO heeft kennis genomen van het wetsvoorstel ingediend op 24 juni 2020 tot wijziging van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening wat betreft het tijdelijk schorsen van de wekelijkse rustdag wegens de coronacrisis.

Na raadpleging van de betrokken beroeps- en interprofessionele organisaties heeft het bureau van de Hoge Raad op 9 juli 2020 bij hoogdringendheid onderstaand advies uitgebracht.

CONTEXT

Bovenvermeld wetsvoorstel voorziet een schorsing van de verplichte wekelijkse rustdag tot en met 31 december 2020. Volgens de indieners kan die tijdelijke schorsing van de wekelijkse rustdag helpen om het omzetverlies ten gevolge van de coronacrisis te beperken en leiden tot een betere spreiding van de aankopen tijdens de week, wat een positief effect kan hebben op de verspreiding van het Corona-virus.

Die verplichte wekelijkse rustdag wordt dus opgelegd door de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening. Deze wet legt de kleinhandel verplichte sluitingsuren en een wekelijkse rustdag op. Voor ambachts- en dienstensectoren voorziet de wet de mogelijkheid die verplichte sluitingsuren en wekelijkse rustdag op te leggen maar dat is voor geen enkele van die sectoren gebeurd. Concreet betekent die wekelijkse rustdag dat de toegang van de consument tot de vestigingseenheid gedurende een ononderbroken periode van vierentwintig uur, beginnend om 5 uur of om 13 uur en eindigend op de volgende dag op hetzelfde uur, verboden is. Dat moet dus niet noodzakelijk op zondag zijn. Op die regel worden echter wel verschillende uitzonderingen voorzien: voor bepaalde categorieën kleinhandel zoals de dagbladhandels, voor de badplaatsen en toeristisch centra en voor maximaal 15 dagen per jaar vastgelegd door de gemeente.

STANDPUNTEN

De interprofessionele organisaties en de grote meerderheid van de beroepsorganisaties vertegenwoordigd bij de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO zijn geen voorstander van bovenvermeld wetsvoorstel en dus tegen de opschorting van de verplichte wekelijkse rustdag.

Daarvoor wordt men name op volgende argumenten gewezen:

1. De omzet zal niet stijgen

Door de verplichte wekelijkse rustdag op te schorten zal de omzet niet of nagenoeg niet stijgen. Het bestedingspatroon van de consument wijzigt niet. Een kleine extra omzet zou kunnen verklaard worden door het zogenaamde funshoppen maar ook dat effect valt nu gezien de coronacrisis weg aangezien de consument daar nog niet klaar voor is. Aankopen zullen enkel meer gespreid plaatsvinden. Dus voor de grote meerderheid van de sectoren zal de opschorting van de wekelijkse rustdag niet helpen om het omzetverlies ten gevolge van de coronacrisis te compenseren.

2. De kosten zullen wel stijgen

Door een extra dag open te zijn, stijgen wel de kosten: de zelfstandige moet een extra dag werken, de personeelskosten stijgen en ook kosten zoals deze voor het energieverbruik en de bevoorrading nemen toe. Doordat de omzet niet of nagenoeg niet stijgt maar de kosten wel stijgen, zal het rendement dalen.

3. Verschuiving omzet van kleine naar grote winkels

De opschorting van de wekelijkse rustdag zal leiden tot een omzetverschuiving van kleine naar grote winkels omdat grote winkels gemakkelijker een extra dag kunnen openen omdat ze over meer personeel beschikken.

4. Geen positieve impact op de tewerkstelling

Doordat de totale omzet niet of nagenoeg niet stijgt en het rendement eerder zal dalen, zal er geen positief effect zijn op de totale tewerkstelling in de kleinhandelssector. Mogelijk zal er wel een verschuiving zijn van de zelfstandige naar de loontrekkende tewerkstelling ten gevolge van de omzetverschuiving van de kleine naar de grote winkels. Het is momenteel bovendien al moeilijk genoeg om personeel te vinden. Door extra openingsuren en dus flexibelere werkuren van het personeel te vragen, gaat het alleen nog maar moeilijker worden om personeel aan te trekken.

5. Opschorting wekelijkse rustdag niet nodig om verspreiding Corona-virus tegen te gaan

Het is niet nodig om een extra dag te openen om het winkelbezoek beter te kunnen spreiden en om zo de verspreiding van het Corona-virus tegen te kunnen gaan. Het is in de overgrote meerderheid van de winkels erg rustig en er is dus geen nood om het winkelbezoek extra te spreiden. Indien er toch nood zou zijn om het winkelbezoek extra te spreiden, kan een winkel perfect maatregelen nemen om die spreiding te realiseren binnen de bestaande feitelijke openingsuren. Bovendien kan men indien gewenst de feitelijke openingsuren uitbreiden aangezien nagenoeg nooit de wettelijk toegelaten openingsuren ten volle benut worden. Tevens kan men de gemeente vragen beroep te doen op de uitzondering voor de 15 dagen per jaar. In dat kader is reeds overeengekomen dat koopzondagen die tijdens de lockdownperiode vielen, kunnen ingehaald worden.

6. Indirecte verplichting om te openen

Hoewel de kleinhandelszaak natuurlijk niet wettelijk verplicht zou zijn gebruik te maken van de mogelijkheid een extra dag te openen, bestaat wel het risico dat men daartoe indirect verplicht wordt doordat concurrenten daar wel voor kiezen en men dan dus klanten zou kunnen verliezen. Men wordt met andere woorden meegezogen in dergelijke regeling.

7. Recht op een sociaal en familiaal leven

Ook zelfstandigen hebben recht op een sociaal en familiaal leven. De verplichte wekelijkse rustdag helpt er voor te zorgen dat zij niet zeven dagen op zeven moeten werken. Dat argument geldt nu door de impact van de coronacrisis nog meer dan anders. Zeker in de voedingswinkels omdat zij tijdens de lockdownperiode zijn kunnen open blijven maar in zeer moeilijke omstandigheden hebben moeten werken. Men mag bovendien niet vergeten dat de zelfstandige buiten zijn openingsuren ook nog heel wat tijd moet besteden aan voorbereidende activiteiten, administratie, bedrijfsbeheer en opleiding. Tijdens de lockdownperiode zijn bovendien veel winkels een webshop gestart. Ze willen deze nu verderzetten wat dient aangemoedigd te worden. Een webshop vergt echter ook extra werk dat men buiten de openingsuren van de winkel moet doen.

8. Niemand is vragende partij

Zowel uit eerdere enquêtes door de interprofessionele organisaties onder hun leden als uit de bevraging door de Hoge Raad van de erkende beroeps- en interprofessionele organisaties blijkt dat de grote meerderheid van de zelfstandigen en kmo's geen vragende partij is om de regelgeving inzake de openingsuren te versoepelen. Ook vanuit de consumenten bestaat daar weinig vraag naar. Het feit dat momenteel de wettelijke mogelijkheden niet ten volle benut worden, bevestigt dat er zowel bij de ondernemers als de consumenten daar geen behoefte aan is.

Zelfs in toeristische centra waar men elke zondag mag openen, wordt daar slechts beperkt gebruik van gemaakt. Ook het personeel is zeker geen vragende partij en het is momenteel dus al moeilijk genoeg om personeel te vinden.

9. Op zondagnamiddag mag je geen personeel tewerkstellen

Als men er voor kiest zijn winkel op zondag te openen (binnen de mogelijkheden die de bestaande wet daartoe biedt of desgevallend in het kader van het voorliggend wetsvoorstel), dan nog gelden er beperkingen inzake de tewerkstelling van personeel op zondag. De wetgeving inzake het zondagswerk, die dus verschillend is van de wetgeving inzake de openingsuren, voorziet voor de kleinhandel alleen de mogelijkheid om personeel te werk te stellen op zondagvoormiddag tot 12u. Er gelden daarop wel een aantal uitzonderingen (koopzondagen, toeristische centra, bepaalde soorten winkels) maar het principe is dat er op zondagnamiddag geen personeel mag tewerkgesteld worden. Dus de zelfstandige zal dan zelf zijn winkel moeten openhouden zonder personeel.

10. Opschorting opent de deur naar permanente afschaffing

Een tijdelijke opschorting zal leiden tot een permante afschaffing van de wekelijkse rustdag aangezien men daardoor de gewoonte bij de klanten creëert. Wat vandaag tijdelijk is, is morgen normaal. Dit terwijl de meerderheid van de organisaties niet alleen tegen de tijdelijke opschorting van de wekelijkse rustdag is maar ook voorstander is van het behoud van de bestaande regeling op langere termijn.

De beroepsorganisaties die wel voorstander zijn van de opschorting wijzen op de vrijheid van ondernemen en de vrije keuze die elke handelaar moet hebben. Tevens wijzen ze erop dat de opschorting zal toelaten om de tot nu toe geleden schade eventueel te verzachten.

BESLUIT

De grote meerderheid van de organisaties vertegenwoordigd bij de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO steunen bovenvermeld wetsvoorstel niet en zijn dus tegen de opschorting van de verplichte wekelijkse rustdag.
